

Bijdrage vanuit de Adviesraad Sociaal Domein aan verkiezingsprogramma's van partijen die deelnemen aan de GR2020 Vught.

De gemeenteraadsverkiezingen 2020 zullen ook in Vught worden gedomineerd door de gevolgen van de coronacrisis. Dat geldt zeker voor het sociale domein. Vanuit dat perspectief komen we tot vijf waarschijnlijke gevolgen van de coronacrisis en een achttal aanbevelingen voor wat de gemeente daar aan kan doen.

Analyse

Mede op basis van een analyse van de maatschappelijke situatie waarin we nu zitten, zien we een vijftal gevolgen voor het sociale domein. Die gelden voor alle gemeenten, maar voor Vught komen daar nog een aantal specifieke omstandigheden bij.

Vijf algemene gevolgen

1 De economische en politieke gevolgen van de corona- en economische crisis zijn groot.

Veel bedrijven moeten zich (voorlopig) aanpassen aan de 1,5 meter economie. Het is de vraag hoe burgerlijke vrijheden gewaarborgd blijven met de beperking van bewegingsvrijheid. En in welke vorm de (politieke) participatie van burgers gestalte kan krijgen.

2 Een sterke toename van het aantal kwetsbare burgers.

De onderwijskansen van kinderen uit kansarme milieus nemen af omdat zij minder onderwijs krijgen en geen stimulerende ouders hebben. De werkloosheid van laag opgeleiden en flexwerkers neemt toe, waardoor hun kans op een zelfstandig leven afneemt. Isolement, eenzaamheid en depressie kunnen toenemen.

3 Een sterke toename van het aantal burgerinitiatieven.

Mensen voelen zich aangesproken op hun burgerzin en willen kwetsbare burgers (ouderen, kinderen) ondersteunen. Ze richten initiatieven op die bijdragen aan verbondenheid en praktische hulp bieden (nieuwe, digitale vormen van sociaal contact, voedselbanken, laptops, nieuwe kunstvormen).

4 Er is een sterke toename van digitale communicatie en online dienstverlening.

Dit is een probleem voor digitaal minder bekwamen. De gevolgen voor bijvoorbeeld mensen met een beperking zijn nog dubbel: enerzijds meer rust en zelfvertrouwen, anderzijds gebrek aan menselijk contact. Privacy is een aandachtspunt bij de groeiende dataverzameling.

5 De gemeente zal ingrijpende beleidskeuzen moeten maken.

Geven we prioriteit aan het versterken van de lokale economie, het compenseren van inkomensverlies of het ondersteunen van kwetsbare burgers? We hebben al te stellen met grote tekorten in het sociaal domein en krijgen grote opgaven in diverse beleidsvelden (woningbouw, gezondheidsbeleid, energie- transitie). Dit nog los van de last die de gemeente al op zich heeft genomen met de infrastructuur (N65). Het sociale domein mag daar niet de dupe van worden.

Prioriteiten en aanbevelingen voor het Sociale Domein

Gegeven bovenstaande analyse lijken vanuit het perspectief van de meest kwetsbare burgers de volgende *prioriteiten* wenselijk:

1 Versterken van (gezondheids- en sociale) *vaardigheden van burgers* zelf. Veerkrachtiger burgers kunnen beter met de omstandigheden omgaan en de regie over het eigen leven behouden. Een benadering vanuit de positieve gezondheid ('positive health') verdient daarom aanbeveling.

2 Bevorderen van *burgerinitiatieven* die nu ontstaan. Zij leiden tot een herleving van een actieve burgermaatschappij waarin burgers zich meer verantwoordelijk voelen voor elkaar en zich voor elkaar inzetten. Daar zijn in Vught al mooie voorbeelden van (Seniorenbus; Vught voor elkaar; Vincentius; Helvoirthuis).

3 Verzekeren van kwetsbare burgers van een minimum aan (economische en sociale) *bestaansveiligheid*. Een minimaal vangnet lijkt nodig voor veel mensen om het hoofd boven water te kunnen houden. Ook daar kunnen we voortbouwen op lopende initiatieven (armoedebeleid; omgaan met financiën).

Acht aanbevelingen

Vanuit deze prioriteiten zijn de volgende *aanbevelingen* voor de verkiezingsprogramma's van partijen in Vught (inclusief nu met Helvoirt) denkbaar (in willekeurige volgorde):

- Versterk de vaardigheden van inwoners in zelfsturing en zelfredzaamheid, bijvoorbeeld in het digitaal kunnen communiceren en werken en in het kunnen omgaan met onzekerheid en stress. Stuur welzijnsinstellingen en verenigingen daarop aan in het subsidiebeleid.
- Garandeer elke burger een basisinkomen, of biedt voldoende financiële ondersteuning. Als wederdienst kan de burger (bijvoorbeeld als ervaringsdeskundige armoede) diensten verlenen aan de gemeenschap (en daarbij zijn participatie vergroten). Wederkerigheid dus.
- Versterk de functie van onafhankelijke cliëntondersteuning. Deze functie ondersteunt burgers bij het voeren van de regie over het eigen leven, het verkrijgen van informatie en advies en ondersteunt hen naar instanties. Zet daarbij ook ervaringsdeskundigen in. Het deelnemen aan het project van koplopersgemeenten moet daar een bijdrage aan leveren.
- Ondersteun lokale werkgevers, zowel in financieel opzicht als door middel van adviezen en het leggen van verbindingen (netwerken), zodat zij zich meer verantwoordelijk voelen voor de lokale werkgelegenheid. Maak daarover afspraken met het relevante georganiseerde middenveld.
- Faciliteer burgerinitiatieven. Zij zorgen voor verbondenheid en sociale samenhang en versterken daarmee burgerschap. Via een regeling voor het 'uitdaagrecht' (*right to challenge*) kan de gemeente deze initiatieven een gelijkwaardige positie geven in bijvoorbeeld het subsidie- en inkoopbeleid.
- Bevorder zoveel mogelijk lokale verbindingen tussen diverse soorten organisaties (bedrijven, bibliotheken, burgerinitiatieven) die gezamenlijk kwetsbare mensen ondersteunen en zoveel mogelijk bij de samenleving betrekken. Maak Vught tot een dementie- en seniorvriendelijke gemeente. Ga door met initiatieven als wijksteunpunten en DePetrus. Investeer daarbij meer in activiteiten dan in stenen.
- Stuur (welzijns- en zorg)instellingen strakker aan op het bereiken van resultaten. De gemeente kan een meer resultaatgericht inkoopbeleid voeren zodat zij instellingen beter kunnen beoordelen op de resultaten die bijvoorbeeld voor kansarme jongeren of voor senioren zijn behaald.
- Geef kwetsbare burgers training en ondersteuning vaardigheden en zelfregie. Zij kunnen dan zelf beter omgaan met vervalende levenssituaties. Zelfhulpgroepen kunnen behulpzaam zijn bij de opbouwen van dergelijke vaardigheden. Zet daarbij het bestaande verenigingsleven in.

Adviesraad Sociaal Domein Vught, juni 2020

René van Vugt, voorzitter